

УДК 378.014

ІННА ЯЩУК,
доктор педагогічних наук, професор,
(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія)
INNA YASHCHUK,
doctor of pedagogical sciences, professor
(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy)
orcid.org/0000-0003-4028-3327

Формування іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов засобами інтерактивних технологій

Formation of Other Language Professional Communicative Competence of the Future Teachers of Foreign Languages by Means of Interactive Technologies

У статті висвітлено практичний аспект проблеми формування іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов; вирізнено інтерактивні форми і методи освітньої діяльності, спрямовані на формування зазначеної якості у студентів педагогічних спеціальностей; продемонстровано особливості роботи з текстом для читання з використанням мультимедійних ресурсів, спрямованих на розвиток критичного мислення як конструктивної інтелектуальної діяльності, осмислене сприйняття інформації й наступне її засвоєння; розкрито сутність комунікативних завдань і вправ для читання; схарактеризовано професійні позиції та функції викладача вишу, який працює в умовах модернізації іншомовної освіти.

Ключові слова: *іншомовна професійна комунікативна компетенція, майбутній вчитель іноземної мови, мультимедійні ресурси, професійно-комунікативні уміння, професійна позиції та функції викладача вишу, модернізація вітчизняної мовної освіти.*

The article deals with the practical aspect of the problem of formation of foreign language professional communication skills of the future foreign language teachers; interactive forms and methods of educational activity aimed at forming the specified qualities in students of pedagogical specialties like inside / outside circles, brain storm, think-pair-share, pair-in-interviews, jigsaw reading are indicated; the peculiarities of work with text for reading using multimedia resources (like on-line reading and off-line reading, audio reading, on the basis of which the phonetics of foreign language, its lexical basis, the basics of syntax and morphology, the skills of perception of speech by ear are worked out) are disclosed, which are aimed at developing critical thinking as a constructive intellectual activity, meaningful perception of information and its subsequent assimilation. The article reveals the essence of communicative tasks and exercises for reading, the essential characteristics of which are multi-functionality, problem orientation, situational, substantial fullness, complexity. In the article the characteristics of the professional position of the teacher-moderator and the function facilitization of high school teacher who works in the conditions of modernization of foreign language education are presented.

Key words: *foreign language professional communicative competence, future foreign language teacher, multimedia resources, professional communication skills, professional positions and functions of the teacher of higher education, modernization of the national language education.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сучасні загальносвітові тенденції, а саме: прискорення темпів розвитку суспільства і як наслідок - необхідність підготовки студентів до життя в умовах, що швидко змінюються; перехід до інформаційного постіндустріального суспільства та суттєве поширення масштабів міжкультурної взаємодії, у зв'язку з чим особливої важливості набувають чинники толерантності та комунікабельності; поява та поширення низки глобальних проблем, які можливо вирішити лише шляхом міжнародної співпраці, що потребує у студентів сучасного полікультурного мислення та вільного володіння іноземними мовами; динамічний розвиток економіки, зростаюча конкуренція, значні структурні зміни у галузі зайнятості, що призводить до необхідності постійного підвищення професійної кваліфікації, обумовлюють значні зміни у системі вищої освіти.

Необхідність якісної професійної підготовки сучасного студента вишу, підвищення рівня якості його мовної освіти, підтверджується низкою вітчизняних нормативних документів, зокрема, Законами України «Про професійний розвиток працівників» (2012р.), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013р.), «Про вищу освіту» (2014р.), наказом Президента України «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні»,

Концептуальними засадами реформування середньої освіти «Нова українська школа» (2016), а також міжнародними документами: рекомендаціями ЮНЕСКО та МОП (Міжнародної організації праці) «Про становище і статус учителів» (1996 р.), Маніфестом Ради Європи «На шляху до Європи знань» (1997 р.), «Неперервна освіта у ХХІ ст.: зміна ролей педагогічного персоналу» (2000 р.) та «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (Страсбург, 2002 р.)

В нинішніх умовах розвитку суспільства володіння іноземною мовою у повсякденному житті – ознака освіченої та інтелігентної людини, у діловому житті, що включає професійну комунікацію з носіями іноземної мови, – ознака висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця. Саме тому виникає суспільна потреба у створенні сприятливих умов до якісної організації іншомовної комунікативної діяльності майбутніх вчителів іноземної мови, які здатні ефективно не лише здійснювати спілкування іноземною мовою в професійній сфері, а й відповідати встановленим стандартам педагогічної професії. Допомогти кожному студентку усвідомити власні можливості, оволодіти іноземною мовою на рівні професійного спілкування – такі основні завдання діяльності викладача вишу в умовах модернізації вітчизняної мовної освіти.

Аналіз досліджень і публікацій... Іншомовна комунікативна діяльність є предметом наукового аналізу зарубіжних та вітчизняних вчених. В психолого-педагогічній літературі розглядалася її суть, структура, види, загальні закономірності її здійснення (М. Барболін, Н. Гез), теоретичні основи розвитку комунікативних здібностей та якостей особистості (Е.Зеер, Г.Китайгородська), використання комунікативних методів і прийомів в процесі оволодіння комунікативними вміннями і навичками (С.Ніколаєва, Є. Пасов), вивчалися можливості розвитку комунікативної компетентності особистості (Г. Борозенець, Л. Личко, Г. Хорошавина), сучасні технології професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови (Н. Бориско, Н. Гальскова, М.Юдіна.); іншомовна підготовка студентів до міжкультурної комунікації (Д. Бубнова, Н. Жданова, О. Устименко), різні аспекти організації навчальної діяльності щодо оволодіння іншомовною комунікацією (Д. Трухачова, Т. Ціпан).

Формулювання цілей статті... У нашій статті ми ставимо за **мету** довести переваги застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі вишу з метою формування іншомовної комунікативної діяльності майбутніх вчителів іноземних мов; схарактеризувати професійні позиції та функції викладачів вишу в умовах модернізації вітчизняної мовної освіти.

Виклад основного матеріалу... У контексті нашого дослідження, ми будемо опиратися на дослідження Абрамович Г.В., Гринюк Г.А., Секрет І.В., які розглядають іншомовну професійну комунікативну компетенцію як рівень мовної підготовки фахівця, що забезпечує успішність комунікацій, дозволяє оперувати спеціальною термінологією і формувати культуру мовного поведіння в майбутніх ситуаціях професійної діяльності.

Такий підхід вимагає перегляду вимог до відбору змісту навчання іноземним мовам у будь-якому виші загалом, і на факультетах педагогічного спрямування, які здійснюють підготовку майбутніх вчителів іноземних мов зокрема. Він повинен бути орієнтований на останні досягнення в тій або іншій сфері людської діяльності, вчасно відбивати наукові досягнення в сферах, що безпосередньо торкаються професійних інтересів студентів, надавати їм можливість для професійного становлення [5]. Тому у зміст навчання іноземній мові необхідно включати сфери комунікативної діяльності, теми й ситуації, мовні дії і мовний матеріал, що включають професійну спрямованість студентів, застосовуючи при цьому інтерактивні технології навчання, оскільки вони стимулюють пізнавальні процеси, передбачають включення студентів у спілкування, творчу продуктивну діяльність для вирішення тієї чи іншої проблеми, надають можливість вирішити комунікативно-пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, спрямованого на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

З цією метою використовуються різноманітні технології навчання: діалогічні, проектні, ігрові, інформаційно-комунікативні тощо. В якості інтерактивних форм навчання досить ефективними є проблемно-проектні та навчально-практичні семінари, семінари – круглі столи, семінари-діалоги, ділові ігри. Результативним у навчально-виховному процесі вишу є використання інноваційних засобів навчання: відеолекцій, мультимедіа-лекції, зошитів-кейсів, електронних мультимедійних підручників, комп'ютерних навчальних і тестувальних систем, програмно-методичних комплексів, а також застосування сучасних засобів оцінювання результатів навчання: моніторингу, комп'ютерного тестування, портфоліо, бально-рейтингової системи оцінювання тощо.

У методиці вивчення іноземних мов широко застосовується індивідуальна, парна, групова робота під час навчальних занять, а також робота в команді. Найефективніші форми і методи парної і групової роботи: внутрішні (зовнішні) кола (inside/outside circles); мозковий штурм (brain storm), обмін думками (think-pair-share); парні інтерв'ю (pairinterviews), читання зигзагом (jigsaw reading)

та інші [10].

Щодо застосування інтерактивних методів навчання, то головним їх завданням є розвиток у студентів критичного мислення як конструктивної інтелектуальної діяльності, осмислене сприйняття інформації й наступне її засвоєння. Вони розробляються в рамках проекту «Читання й писання для розвитку критичного мислення» (Reading and Writing for Critical Thinking - RWCT) [10].

Критичне мислення - це складний ментальний процес, що починається з ознайомлення з новою інформацією й закінчується прийняттям рішення. У рамках інтерактивних методів розроблені основи викладання й навчання, що складаються зі стадії виклику (challenge), стадії осмислення (comprehension) й стадії рефлексії (reflection). На стадії виклику пробуджується інтерес до нової теми, студенти з опорою на попередні знання й мовний досвід роблять прогнози щодо змісту нової інформації. На стадії осмислення проводиться робота з текстом, вивчається новий матеріал, студенти інтегрують ідеї, закладені в тексті, зі своїми власними ідеями для того, щоб зрозуміти нову інформацію. На стадії рефлексії студенти міркують над отриманою інформацією, закріплюючи, таким чином, новий матеріал [12].

Як приклад, наводимо питання, спрямовані на розвиток критичного мислення студентів, які сприятимуть формуванню іншомовної комунікації студентів (табл. 1).

Таблиця 1

Питання, спрямовані на розвиток критичного мислення студентів

№№ пп	English questions	Формуючі мислительні навички
1.	Give an example of...	перенесення навиків використання розумових операцій на інші ситуації
2.	How can ... be used for...?	перенесення навиків використання розумових операцій на інші ситуації
3.	What happens if ...	аналіз висновків
4.	What is impressed by ?	аналіз висновків
5.	What are the strong and weak points of...?	аналіз висновків
6.	What do you know about ...?	активізація раніше набутих знань
7.	How does smth. influence smth....?	активізація раніше набутих знань
8.	Explain why...?	аналіз причинно-наслідкових зв'язків
9.	What is the meaning of...?	Аналіз
10.	What is similar between ... and...?	порівняльне протиставлення
11.	How can you use ... in everyday life...?	застосування знань в реальному практичному досвіді
12.	What arguments can you give against...?	контраргументація
13.	What are the possible solution to the problem...?	синтез ідей
14.	What argument is the best and why?	оцінка і обумовлення
15.	Compare ...and... on the ground of...?	синтез ідей, порівняльне протиставлення
16.	What in your opinion is the reason of...and why...?	аналіз причинно-наслідкових зв'язків
17.	Do you agree with the statement that...	оцінка її обумовлень
18.	Prove your answer	перенесення навиків використання розумових операцій на інші ситуації
19.	What are your arguments ?	контраргументація

Поряд з традиційними паперовими джерелами читання, які сприяють читанню-навчанню, читанню-шліфуванню іншомовних навичок, у навчальний процес в умовах вільного доступу до Інтернету все більше проникають джерела електронного читання: різноманітні електронні освітні ресурси, електронні бібліотеки, електронні бази даних, електронні ресурси, електронні видавництва, електронні журнали тощо. Це читання on-line, коли студенти читають тексти, виведені на екран комп'ютера з Інтернету безпосередньо в момент читання, а також читання off-line, коли з екрану монітора читаються заздалегідь скачані тексти. Досить поширеним і корисним різновидом читання при вивченні іноземних мов є аудіочитання, на основі якого відпрацьовується фонетика іноземної мови, її лексична база, основи синтаксису і морфології, навички аудіювання. В сучасних техніко-технологічних умовах студентське аудіочитання може здійснюватися з використанням будь-якого гаджета.

Не дивлячись на те, що такий різновид читання з точки зору технологічно-цивілізованого

підходу інноваційний, в університетській педагогічній практиці виникає потреба сформувати в технічно добре оснащених студентів (майбутніх учителів іноземних мов) потребу читати повільно, інтерпретуючи, вдумуючись в суть тексту, вирізняючи з нього не лише незнайомі лексичні одиниці чи фразові звороти, потрібні для запам'ятовування з подальшим використанням під час іншомовної комунікації, а й здійснювати аналіз причинно-наслідкових зв'язків подій у тексті, порівнювати, протиставляти та оцінювати.

Мультимедійний контент легко сприймається студентською аудиторією, емоційно-привабливий для студентів; візуальні, аудіо- та відео тексти не лише ілюструють, але й суттєво доповнюють теоретичне бачення тієї чи іншої проблеми. Використання різних за своєю морфологією текстів дає можливість зробити проблемні і ситуаційні кейси більш різноманітними і складними по характеру завдань, ніж кейси, розроблені в традиційній вербальній формі. Професійно орієнтований текст для читання із системою комунікативних вправ та завдань позитивно впливає на розвиток когнітивної сфери студента, при цьому зазнає впливу й аксіологічний аспект іншомовної професійної компетенції, оскільки відбувається ціннісне становлення студентів як з позиції мотивації до вивчення іноземної мови, так і з позиції формування необхідних для майбутніх фахівців професійних якостей.

Застосування мультимедійних ресурсів вносить «родзинку» в навчальний процес, знімаючи проблему монотонності і монологічності, характерну для традиційної освітньої технології. Завдяки новим мультимедійним освітнім технологіям навчальний процес стає варіативним, полісуб'єктивним і поліморфним за характером навчальних текстів (аудіоальний, візуальний, відеоформат), а також за способами подання і організації обговорення текстів.

В таких умовах суттєво змінюються професійні позиції викладача вишу. Авторитарна позиція втрачається, натомість утверджується позиція демократичних взаєностосунків і взаємодії, співпраці, допомоги, уваги до позиції і ініціативи студента, до його становлення як особистості і професіонала. Основними стають позиції педагога-консультанта, педагога-тьютора, педагога-модератора.

Схарактеризуємо позицію педагога-модератора. Модерування – це діяльність, спрямована на розкриття потенційних можливостей студентів і їх здібностей. В основі модерування - використання спеціальних технологій, які допомагають організувати процес вільної комунікації, обміну думками і судженнями, і які підводять студента до прийняття рішення за рахунок реалізації внутрішніх можливостей. Модерування націлене на розкриття внутрішнього потенціалу студентів, на виявлення прихованих здібностей і нереалізованих умінь. Основними методами роботи педагога-модератора є такі, які активізують студентську діяльність, виявляють існуючі у них проблеми і очікування, організують дискусійний процес, створюють атмосферу товариської співпраці. Викладач-модератор аналізує пізнавальні інтереси, наміри, потреби, особистісні устремління майбутніх вчителів іноземних філологів. На основі цього він розробляє спеціальні вправи і завдання, в основі яких сучасні комунікативні методи, продумує способи мотивації і варіанти фіксації досягнень кожного студента, визначає напрями подальшої співпраці на занятті (6, с.9).
Характеристики комунікативних вправ:

-монофункціональність – відбувається паралельне оволодіння способами комунікативної діяльності і іншомовною мовленнєвою діяльністю;

- проблемність – вирішення комунікативного завдання вимагає творчого підходу (орієнтація на конкретні ситуації спілкування, постановка цілей і завдань, здійснення, прогнозування і аналіз результатів діяльності, вибір засобів, прийняття рішення);

-ситуативність – створюється комунікативна ситуація, характеристиками якої є партнери по спілкуванню, визначаються цілі для кожного з них, інформація, форма її представлення, умови спілкування);

-змістова наповненість – використовується навчальний матеріал філологічних дисциплін (практика мови, практична граматики, практична фонетика, лексикологія), інформація про оточуючий світ;

-складність – ступінь комунікативних вправ визначається рівнем проблемності, обсягом інформації, кількістю комунікативних дій, які необхідні для вирішення комунікативних завдань, етапами процесу засвоєння, характером діяльності – від творчого перетворення до творчого, продуктивного використання [7, с. 34].

В процесі виконання комунікативних завдань і вправ у студентів формуються такі професійно-комунікативні уміння: а) сприймати й оцінювати інформацію, що надходить у вербальній і невербальній формі; б) діагностувати й аналізувати проблеми; в) формулювати й логічно будувати висловлювання з дотриманням норм мови; г) брати участь у дискусії; д) ухвалювати колективні рішення. Водночас вони навчаються вирішувати іншомовні комунікативні завдання на основі аналізу обставин і відповідної інформації; висловлювати альтернативні думки; приймати обґрунтовані рішення; спілкуватися з партнерами різного рівня іншомовної підготовки; приймати

участь у дискусіях тощо [12, с.34].

При цьому зазнають змін і функції викладача вишу. Особливої ваги набуває функція фасілітації. К. Роджерс вважає, що в сучасному світі, який характеризується постійними змінами, акцент в процесі навчання необхідно перенести з викладання на фасілітацію учіння [11, с. 188]. Таку зміну в навчанні К. Роджерс розглядає як прояв нового мислення, як істинну реформу в освіті. Фасілітатор – це людина, яка покликана реалізовувати успішну групову комунікацію. Технологічно це досягається за рахунок максимального використання ресурсів процесу навчання, відпрацювання зворотного зв'язку засобами опитування-діалогу, співбесіди, дискусій, організації діад, груп вільного спілкування з метою підвищення культури взаємодії, формування відкритості, взаємоповаги.

Найважливішими якостями і вміннями викладача, який працює над формуванням іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов, є такі: вміння організувати навчальний процес, який передбачає розвиток діалогічного мовлення; аналізувати і коректувати хід обговорення проблеми в групі; розвинуті комунікативні вміння, які уможливають викладачу знайти підхід до кожного студента, зацікавлено і уважно вислухати його, бути толерантним у ставленні до студента; вміння створювати спеціальні ситуації, які стимулюють майбутніх вчителів інтегрувати власні зусилля для вирішення поставлених комунікативних завдань.

Висновки та перспективи подальших досліджень... Відповідно до поставленої мети та завдань статті доходимо висновку, що формування іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов має орієнтуватися як на вимоги роботодавців так і на очікування самих студентів, поєднувати традиційні та інноваційні підходи до освітньої підготовки фахівців усіх ступенів вищої освіти, оптимізувати освітній процес за рахунок використання інтерактивних навчальних технологій, зокрема, мультимедійних. В цих умовах, пов'язаних з модернізацією української освіти і її профілізацією, кардинально змінюються позиції та функції викладачів вишів. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов.

Список використаних джерел і літератури/References:

1.Абрамович Г. В. Суть іншомовної компетентності як мети та результату професійної технічної освіти. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки*. Ніжин: Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2005. № 4. С. 120-133. / Abramovych H. V. Sut inshomovnoi kompetentnosti yak mety ta rezultatu profesiinoi tekhnichnoi osvity (*The Essence of Foreign Language Competence as a Goal and Result of Professional Technical Education*), *Naukovi zapysky. Seriya: Psykholoho-pedahohichni nauky*. Nizhyn: Vydavnytstvo NDU im. Mykoly Hoholia, 2005. No 4. S. 120-133. [in Ukrainian].

2.Гринюк Г.А., Семенчук Ю.О. Етапи формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів економічних спеціальностей. *Іноземні мови*, №2, 2006. С.22-27. / Hryniuk H.A. Etapy formuvannia inshomovnoi kommunikativnoi kompetentsii u studentiv ekonomichnykh spetsialnostei (*Stages of Forming Foreign Communicative Competence in Students of Economic Specialities*), *Inozemni movy*, No2, 2016. S.22-27. [in Ukrainian].

3.Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови: Ознайомлювальна брошура для українських вчителів англійської мови. Oxford: Oxford University Press, 1998. 48 с. / Komunikatyvni metody ta materialy dlia vykladannia anhliiskoi movy (*Communicative Methods and Materials for Teaching English*), *Oznaiomliuvalna broshura dlia ukrainskykh vchyteliv anhliiskoi movy*. Oxford: Oxford University Press, 1998. 48 s. [in Ukrainian].

4.Муравйова О.М. Компоненти змісту навчання як засоби підвищення рівня комунікативної компетенції. *Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців: VII Всеукр. наук.-метод. конф., 24 вересня 2009 р. : [матеріали] / редкол.: О.І. Черевко [та ін.]*. Харків: ХДУХТ, 2009. С. 274-275. / Muraviova O.M. Komponenty zmistu navchannia yak zasoby pidvyshchennia rivnia komunikativnoi kompetentsii (*Components of the Content of Training as a Means of Raising the Level of Communicative Competence*), *Modernizatsiia vyshchoi osvity ta problemy upravlinnia yakistiu pidhotovky fakhivtsiv: VII Vseukr. nauk.-metod. conf., 24 veresnia 2009 r. : [materialy] / redkol.: O.I. Cherevko [ta in.]*. Kharkiv: KhDUKhT, 2009. S. 274-275. [in Ukrainian].

5.Пазухина С. В., Игнатович В.Г. Совершенствование деятельности и профессиональных позиций преподавателя педагогического вуза при инновационном подходе к образованию. *Педагогическая наука и образование*. Минск, 2016. № 2. С. 3-12. / Pazukhina S.V., Ignatovich V.G. Sovershenstvovaniie deiatelnosti i professionalnykh pozitsii prepodavatelya pedagogicheskogo vuza pri innovatsionnom podkhode k obrazovaniiu (*Improvement of the Activity and Professional Positions of the Teacher of the Pedagogical High School with the Innovative Approach to Education*), *Pedagogicheskaiia nauka i obrazovaniie*. Minsk, 2016. No 2. S. 3-12. [in Russian].

6. Секрет І.В. Іншомовна професійна компетентність : проблема визначення [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/322/8410>. / Sekret I.V. Inshomovna profesiina kompetentnist : problema vyznachennia (*Foreign-Language Professional Competence: the Problem of Definition*), *Rezhym dostupu : http://vuzlib.com/content/view/322/8410*. [in Ukrainian].

7.Трубачева Д. В. Организация обучения студентов высших учебных заведений на основе современных методологических подходов. *Педагогическая наука и образование*. Минск, 2015. № 2. С. 30-38. / Trubacheva D.V.

Organizatsiia obucheniiia studentov vysshikh uchebnykh zavedenii na osnove sovremennykh metodologicheskikh podkhodov. (*The Organization of Learning of Students of Higher Educational Institutions on the Basis of Modern Methodological Approaches*), *Pedagogicheskaiia nauka i obrazovanie*. Minsk, 2015. No 2. S. 30-38. [in Russian].

8. Удовенко І.В., Подворна Л.А. Новітні підходи до організації методичного забезпечення навчального процесу під час викладання іноземних мов у ВНЗ. *Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців: VII Всеукр. наук.- метод. конф., 24 вересня 2009 р.* : [матеріали]/ редкол.: О.І. Черевко [та ін.]. Харків: ХДУХТ, 2009. С. 282-283. / Udovenko I.V. Novitni pidkhody do orhanizatsii metodychno zabezpechennia navchalnoho protsesu pid chas vykladannia inozemnykh mov u VNZ (*New Approaches to the Organization of Methodical Provision of Educational Process in the Teaching of Foreign Languages at Universities*), *Modernizatsiia vyshchoi osvity ta problemy upravlinnia yakistiu pidhotovky fakhivtsiv: VII Vseukr. nauk.- metod. konf., 24 veresnia 2009 r.* Kharkiv: KhDUKhT, 2009. S. 282-283. [in Ukrainian].

10. Kessler Carolyn. *Cooperative Languages Learning / Teacher Resource Book*. Prentice Hall Regents Englewood Cliffs, 1992. – 257p. [in English].

11. Rogers C. *Freedom to learn for the 80's.* - Columbus-Toronto-London-Sydney: Charles E. Merrill Company. A Bell & Howell Company, 1983. – 312 p. [in English].

12. *To Improve Learning. An Evaluation of Instructional Technology / Ed. By S.G.Ticton. Vol. 1.* New York and London: R.R. Bowker Co. Inc., 1970. – 441 p. [in English].

Дата надходження статті: «28» вересня 2017 р.

Стаття прийнята до друку: «19» жовтня 2017 р.

Рецензенти:

Мацько В. – доктор філологічних наук, професор

Руснак І. – доктор педагогічних наук, професор

Ящук Інна – декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор, e-mail: yashchuk.ip@gmail.com

Yashchuk Inna – dean of the faculty of primary education and philology of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, doctor of pedagogical sciences, professor, yashchuk.ip@gmail.com

Цитуйте цю статтю як:

Ящук І. Формування іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов засобами інтерактивних технологій. *Педагогічний дискурс*. 2017. Вип. 23. С. 199–204.

Cite this article as:

Yashchuk I. Formation of Other Language Professional Communicative Competence of the Future Teachers of Foreign Languages by Means of Interactive Technologies. *Pedagogical Discourse*. 2017. Issue 23. pp. 199–204.